

La salut és l'important

El *Diccionari de literatura catalana* d'Enciclopèdia Catalana prefereix dir, d'Esteve Albert i Corp (Dosrius, Maresme, 1914 - Andorra la Vella, 1995), sobre els anys anteriors al 1939, que a "la guerra civil fundà el Comitè de la Salut Pública de Dosrius i Canyamars" –es veu que va ser un organisme de gran importància, sobretot literària–, més que no esmentar que els anys anteriors a la guerra publica llegendes i cançons populars a *El Pensament Marià* de Mataró; participa en la fundació a Mataró de Nosaltres sols!, Palestra, la Federació de Joves Cristians de Catalunya i Unió Democràtica, i en la reorganització de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana; o bé que publica un conte al setmanari catòlic *Esplai*.

Els ulls poden no ser a la cara

L'editorial Random House Mondadori fa dir a Umberto Eco, en l'edició d'*El cementiri de Praga* girada al català per Carme Arenas, que a una persona "li han tret els ulls de la cara". D'on haviem de treure'ls-hi, doncs? No, Umberto Eco no és tan mal escriptor: el novel·lista italià diu que li han tret els ulls "dal capo", és a dir, de soca-rel.

Pintor discriminat

L'índex onomàstic del llibre *Quaranta anys d'advocat. Història del meu temps. 1894-1936*, d'Amadeu Hurtado, reeditat per Edicions 62, s'oblida de dir que el pintor Domènec Carles apareix esmentat a la pàgina 563.

L'adjectiu amaga un adverb

El DIEC2 destina la segona accepció de *fluix* a l'ús adverbial del mot: "Adv. Sense força. *Parleu més fluix.*" Ara bé, la locució adverbial *de fluix* –"Sense reflexió. *Obrar massa de fluix*"– cal buscar-la al final de la tercera accepció, la dedicada, extensament, a l'ús sintàctic del mot com a adjectiu. El DIEC1 havia col·locat aquesta locució adverbial dins la segona accepció. Què farà el DIEC3?

Estudi de la festa religiosa del Barroc, factor de propaganda i de reforç del poder polític

La festa religiosa esclata al Barroc. Noves devocions i la construcció i consagració de nous temples són aspectes primordials de la política religiosa durant els segles XVII i XVIII. Les celebracions, molt lluïdes, són utilitzades com a instrument de poder, no tan sols de signe religiós, sinó també de caràcter polític.

Maria Garganté Llanés, membre del Grup d'Art del Renaixement i del Barroc de la UAB, estudia al llibre *Festa, arquitectura i devoció a la Catalunya del Barroc*, editat per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, les manifestacions festives de caràcter religiós que s'organitzaven al marge del calendari litúrgic anual, com ara les benediccions de temples i altars nous, i el consegüent trasllat del santíssim o de relíquies a aquest nous espais.

La referència organitzativa d'aquesta mena de festes, diu l'estudiosa, és la festa de Corpus, que, al seu torn, malgrat que és baix-medieval, prendrà, a l'època del Barroc, més volada. Al Corpus s'observen els elements principals que també concorren en aquestes festes, com és ara la presència de bestiar, música, tabernacles, creus i representació institucional, a més del foc de les enramades o decoracions efímeres.

La ciutat o el poble festiven l'inici de la construcció d'un temple o la consagració

Sortida de la processó del Corpus de l'església de Santa Maria del Mar. 1898. Oli de Ramon Casas.

amb tota solemnitat, mudant-se. Els carrers i places s'engalanen, i se celebren processons o fins i tot moixigangues amb carros triomfals, fet que posa en relleu el paper que les corporacions gremials tenien en el context urbà.

Moltes d'aquestes celebracions eren completades amb divertiments profans, que anaven des de la contemplació dels castells de focs fins a les danses populars, les curses de braus o els torneigs. La festa feia que tota la ciutat, diu l'estudiosa, esdevingués un gran teatre, des dels escenaris religiosos –temples o claustres– fins als urbans. A més, aquestes esdeveniments eren recollits, descrits i difosos a les relacions o llibrets de festes, en prosa o en vers.

L'evolució d'aquesta mena de festivitats té una idiosincràsia i un sentit ple durant l'època del Barroc, un període, a més, especialment prolífic pel que fa a la construcció de nous edificis religiosos. Però encara la podem resseguir, diu Maria Garganté, durant els segles XIX i XX. Per exemple, en les festes destinades a la benedicció de la restaurada església i monestir de Santa Maria de Ripoll –símbol adoptat en clau patriòtica durant la Renaixença–, el 1893. Per la seva singularitat, l'estudiosa destaca la processó celebrada a Barcelona des de l'Arxiu de la Corona d'Aragó fins al tren amb els despulls dels abats i els comtes que es restituïen al monestir d'origen, despulls traslladades a vagó descobert fins a Ripoll. Al segle XX trobem moltes fetes de reconstrucció de temples durant el franquisme. I al segle XXI tenim la recent consagració de la basílica de la Sagrada Família, amb rituals i litúrgies que mantenien, diu Maria Garganté, ressonàncies barroques.

Lluís Bonada